

Obce se musejí v tomto roce připravit na nový způsob zpoplatnění odpadů

V minulém čísle jsme psali o chystané změně v odpadovém hospodářství. Nyní přinášíme další informace o novém způsobu zpoplatnění nakládání s komunálními odpady v obci.

Ačkoliv nová právní úprava nabyla účinnosti již 1. ledna, byla obcím ponechána pro tento rok možnost zachovat dosavadní způsob zpoplatnění. Nicméně již v roce 2022 budou obce nuceny přistoupit ke změně způsobu zpoplatnění a v tomto roce si pro příští rok zavést jeden z nových poplatků za komunální odpad. Některé obce už využily nové právní úpravy a nové místní poplatky zavedly již od začátku roku 2021. S ohledem na konstrukci poplatků za odpad jako ročních poplatků je možné způsob zpoplatnění měnit vždy pouze k 1. lednu následujícího roku.

Přechodné období pro rok 2021

Dosavadní způsob zpoplatnění mohou obce využít díky přechodnému ustanovení v nově přijatém zákoně o odpadech a změnovém zákoně. Za poplatkové období 2021 mohou obce ještě vybírat na základě smlouvy úhradu dle ustanovení § 17 již neplatného zákona o odpadech, poplatek za komunální odpad nebo místní poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů podle dosavadního znění zákona o místních poplatcích. To však platí pouze v případě, že si tento způsob zpoplatnění obce zavedly přede dnem nabytí účinnosti nové právní úpravy, tj. před 1. lednem 2021.

Současné si však obce mohly v závěru roku 2020 zavést formou obecně závazné vyhlášky poplatky za komunální odpad dle nové právní úpravy. Zákon o místních poplatcích po provedené novelizaci tak umožnil obcím si od 1. ledna 2021 zavést poplatek za obecní systém odpadového hospodářství nebo poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci. Pro poplatkové období, které tvoří kalendářní rok, si však obce mohly a mohou zavést pouze jeden z výše uvedených poplatků.

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství

Poplatek za obecní systém odpadového hospodářství svým pojetím vychází z dosavadního, obcemi nejčastěji využívaného místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů. Poplatníkem tohoto poplatku je stejně jako u původního místního poplatku fyzická osoba přihlášená v obci nebo vlastník nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, ve které není přihlášená žádná fyzická

Tři možnosti pro stanovení základního poplatku

Zákon o místních poplatcích nově obcím umožňuje, aby si zvolily jednu ze tří možností stanovení základu poplatku v návaznosti na systém svozu komunálního odpadu zavedený v obci. Základem poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci tak může být:

hmotnost odpadu odloženého z nemovité věci v kilogramech připadajícího na poplatníka,

objem odpadu odloženého z nemovité věci v litrech připadajícího na poplatníka nebo

kapacita soustředovacích prostředků pro nemovitou věc na odpad v litrech připadající na poplatníka.

Pokud si obec zvolí některou z těchto možností, platí tento způsob zpoplatnění pro celý daný kalendářní rok.

osoba a která je umístěna na území obce. Nově je však poplatníkem i právnická osoba vlastníci výše uvedenou nemovitou věc. Nová právní úprava navyšuje maximální výši poplatku z původních 1 000 Kč na současných 1 200 Kč a dále již pojímá poplatek jako jednosložkový. Obcím také nově odpadá povinnost vázat tento místní poplatek na skutečné náklady obce na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu za předchozí kalendářní rok, včetně odpadnutí povinnosti uvádět toto rozúčtování v obecně závazné vyhlášce.

Poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

Dalším způsobem zpoplatnění obecního systému odpadového hospodářství je poplatek za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci. Tento poplatek vychází z dosavadního poplatku stanovovaného na základě § 17a dnes již neplatného zákona č. 185/2000 Sb., o odpadech. Podstatná je však skutečnost, že stanovení a správa tohoto poplatku nově plně podléhají režimu zákona o místních poplatcích.

Poplatníkem tohoto místního poplatku je fyzická osoba, která má v nemovité věci bydliště, nebo vlastník ne-

Obce mají páky i na ty, kdo tvrdili, že odpad neprodukují

Nová právní úprava rovněž reaguje na připomínky obcí k dosavadnímu poplatku dle zákona o odpadech, který umožňoval poplatníkům vyhnout se placení poplatku v případech, kdy namítali, že komunální odpad na území obce neprodukují. Nově jsou proto obce oprávněny určit v obecně závazné vyhlášce minimální základ dílčího poplatku (za kalendářní měsíc), který činí nejvýše:

- 10 kg, pokud je základem hmotnost odpadu,
- 60 l, pokud je základem objem odpadu nebo kapacita soustředovacích prostředků.

Maximální sazby poplatků

K významným změnám dochází také v oblasti nastavení maximálních sazeb poplatků. Dle novelizovaného znění zákona o místních poplatcích činí sazba poplatku nejvýše:

- 6 Kč za kg, pokud je základem hmotnost odpadu,
- 1 Kč za l, pokud je základem objem odpadu nebo kapacita soustředovacích prostředků.

movité věci, ve které nemá bydliště žádná fyzická osoba. Předmětem poplatku za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci je odkládání směsného komunálního odpadu z jednotlivé nemovité věci zahrnující byt, rodinný dům nebo stavbu pro rodinnou rekreaci, která se nachází na území obce.

Výpočet poplatku

Poplatek za odkládání komunálního odpadu je koncipován jako roční s tím, že se vypočte jako součet dílčích poplatků za jednotlivé kalendářní měsíce, na jejichž konci měl poplatník v nemovité věci bydliště nebo neměla v nemovité věci bydliště žádná fyzická osoba v případě, že poplatníkem je vlastník této nemovité věci. Měsíční poplatek se vypočte jako součin základu dílčího poplatku zaokrouhleného na celé kilogramy nebo litry nahoru a sazby pro tento základ.

K usnadnění správy tohoto poplatku by měla rovněž přispět skutečnost, že výběr poplatků od poplatníků a jejich předání obecnímu úřadu bude zajišťovat plátcé poplatku. Tím je společenství vlastníků jednotek, pokud pro dům vzniklo, nebo vlastník nemovité věci v ostatních případech.

Jak dál?

Pokud obce nepřistoupily ke změně způsobu zpoplatnění obecního systému odpadového hospodářství již v závěru roku 2020 a nestanovily si formou obecně závazné vyhlášky nový způsob zpoplatnění od 1. ledna 2021, budou pro rok 2021 povinny využívat dosavadní způsob zpoplatnění, a to v souladu s přechodnými ustanoveními nového zákona o odpadech a souvisejícího změnového zákona.

Pokud budou obce chtít v roce 2022 zpoplatňovat obecní systém odpadového hospodářství, budou muset v průběhu roku 2021 nastavit jeden z nových místních poplatků za komunální odpad, a to novou obecně závaznou vyhláškou.

Ministerstvo vnitra proto obcím doporučuje, aby si v průběhu roku 2021 za součinnosti svazových společností a dalších oprávněných osob dohodly nastavení obecního systému odpadového hospodářství tak, aby obec co nejlépe naplnila požadavky nové právní úpravy (zejména s ohledem na stanovené limity odděleně soustřeďované recyklovatelné složky komunálního odpadu). Následně by si obce měly zvolit k tomuto systému adekvátní druh místního poplatku, který budou od roku 2022 chtít vybírat, a přihlédnout k němu při nastavení obecního systému. Teprve poté, co si obce smluvně a organizačně zajistí předpoklady pro fungování obecního systému odpadového hospodářství, měly by přistoupit ke zpracování a vydání obecně závazných vyhlášek stanovujících obecní systém odpadového hospodářství a zavádějících některý z místních poplatků.

Metodické podklady Ministerstva vnitra k obecně závazné vyhlášce obce o stanovení obecního systému odpadového hospodářství najdete jak na stránkách Ministerstva vnitra, tak i na webu Ministerstva životního prostředí. Vzory vyhlášek a jejich využití by měly výrazně snížit riziko, že obcí nastavený obecní systém a jeho zpoplatnění bude v rozporu se zákonem. ■

→ **Ačkoliv nastavení nového zpoplatnění obecního systému lze učinit kdykoliv do konce roku 2021, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly nedoporučuje si ponechávat nastavení nového obecního systému odpadového hospodářství a stanovení jeho zpoplatnění až na samotný závěr roku.**

ilustrace:
freepik.com

Nejlepší odpad je ten, který vůbec nevznikne

Tímto heslem se budou muset začít řídit i města a obce, pro které dosud snížení množství komunálního odpadu nebylo prioritou. Do roku 2030 musí totiž ČR recyklovat o třetinu více odpadu, než v současné době. Ve stejném roce také začne platit úplný zákaz skládkování recyklovatelných odpadů. Zákonodárci stanovili tyto cíle v novém zákoně o odpadech, který vstoupil v účinnost od 1. ledna.

Stanovení poplatku je výhradně záležitostí obce (větší na obci systém nakládání s odpady poměrně výrazně dotuje a občané neplatí plné náklady), ale pokud bude obec snižovat množství odpadů, které směřují na skládku, pak bude moci využít tzv. třídicí slevu, kterou nový zákon o odpadech přináší. Nastavena je tak, aby se obce zaměřily na třídění a nebyly ony samy, ani jejich obyvatelé dotčeny zvýšením skládkovacího poplatku.

Na třídicí slevu dosáhnou všechny obce?

V souladu s evropskými recyklačními cíli nový odpadový zákon o odpadech zavádí postupné zvyšování poplatku za ukládání využitelných a recyklovatelných odpadů na skládky, a to ze současných 500 Kč za tunu uloženého komunálního odpadu na 800 Kč v roce 2021, v roce 2023 na 1 000 Kč, v roce 2025 na 1 500 Kč až na 1 850 Kč v roce

Informace ministerstvo zveřejňuje na infobanneru na hlavní webové stránce MŽP

„Nová odpadová legislativa“ (https://www.mzp.cz/cz/legislativa_metodicke_pokyny_odpady). Jak se budou postupně objevovat další dotazy, bude ministerstvo na metodikách pracovat průběžně i v roce 2021.

Ministr životního prostředí Richard Brabec

„Balíček odpadových zákonů, který začíná platit od začátku roku 2021, představuje skutečnou revoluci, díky které se konečně podaří zlomit setrvalý stav, kdy polovinu komunálních odpadů ukládáme na skládky.

Díky spolupráci s obcemi se podařilo prosadit moderní legislativu, která nastartuje maximální využívání odpadů,lepší třídění a recyklaci využitelných materiálů. Pro obce je klíčový srozumitelný systém nového zákona, podle kterého se bude postupně navyšovat cena za tunu komunálního odpadu ukládaného na skládky, a naopak postupně se snižovat množství komunálního odpadu ukládaného na skládku v rámci třídicí slevy. Díky tomu mohou jednotlivé radnice dlouhodobě plánovat změny odpadového hospodářství. Přijetím zákonů ale role ministerstva zdaleka nekončí, obcím budeme dále pomáhat, a to jak finančními příspěvky na třídění a svoz odpadů, tak samozřejmě přípravou metodiky a dalších předpisů.“

foto: archiv
redakce

2029. Za zvyšováním poplatku stojí podle Ministerstva životního prostředí motivace pro odklonění využitelných a recyklovatelných materiálů ze skládek a nastartování recyklačního průmyslu. Třídicí sleva je novým nástrojem na snižování množství komunálního odpadu ukládaného na skládky. Nastavena je podle množství odpadů uložených na skládky za rok na obyvatele. Dosáhnou na ni všechny obce, ale bude pouze na nich, jak dlouho tuto slevu budou v daném roce čerpat.

Každá obec na začátku roku ví, jaké množství odpadu bude moci v daném roce na skládku uložit za sníženou sazbu. V roce 2021 to bude na obyvatele limit 200 kg uložených komunálních odpadů na skládky. V roce 2022 190 kg/obyvatele a v dalších letech se množství dále postupně snižuje. Je na obcích, jakým způsobem budou slevu čerpat, ale budou muset mít jasný přehled o tom, kolik odpadů na skládky uložily a v okamžiku překročení limitu začít aplikovat standardní sazby, které určuje zákon. Sleva se uplatňuje na příslušný rok. Do vyčerpání množství odpadů ukládaného na skládky bude obec platit za komunální odpad 500 Kč/t.

První změny

První viditelnou změnu přinese již v roce 2021 zmíněné zvýšení skladovacího poplatku z 500 korun na 800 korun a možnost využít tzv. třídicí slevu. Kromě třídicí slevy pomůže obcím například i domácí kompostování, které také odklání odpady ze skládek. Desítky tisíc domácích kompostérů byly podpořeny z dotací MŽP, dotační podpora na ně pokračuje i v roce 2021. ■